

Sygn. akt III Ua 13/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2018r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Sędziowie:	SSO Danuta Poniatowska (spr.) SSO Mirosław Kowalewski
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2018r. w Suwałkach na rozprawie

sprawy z wniosku **E. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o prawo do zasiłku chorobowego

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 czerwca 2018r. sygn. akt IV U 109/18

oddala apelację.

SSO Mirosław Kowalewski SSO Danuta Poniatowska SSO Piotr Witkowski

Sygn. akt III Ua 13/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 21.03.2018 r. znak (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1368 ze zm.) odmówił E. P. prawa do zasiłku chorobowego za okres: od 01-03-2018 r. do 10-04-2018 r.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż tytuł ubezpieczenia chorobowego E. P. ustał 28.02.2018 r. Po ustaniu tytułu ubezpieczenia kontynuuje on umowę agencyjną na rzecz (...) zawartą 03.08.2017 r.

Od powyższej decyzji odwołanie wniósł E. P. i domagał się przyznania mu prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres. Wskazał, iż umowa agencyjna z (...) podjęta 03.08.2017 r. nigdy nie była aktywna. Nie wykonywał żadnych zleceń na rzecz (...), zaś umowa ta została zawarta w związku z wykonywaniem przez niego umowy o pracę dla (...)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. domagał się jego oddalenia wskazując tożsame argumenty jak w zaskarżonej decyzji. Ponownie zarzucił, iż ubezpieczony po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia kontynuował działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Wyrokiem z 26 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy w Suwałkach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał odwołującemu E. P. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 marca 2018 r. do 10 kwietnia 2018 r. Orzeczenie wydano w oparciu o następujący, ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny:

E. P. pozostawał zatrudniony na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierownika działu sprzedaży (...) E. w (...)w E.. Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 28.02.2018 r.

W dniu 03.08.2017 r., w okresie zatrudnienia w (...)w E., E. P. zawarł z (...) we W. umowę zlecenia na sprzedaż produktów finansowych (...)za wynagrodzeniem prowizyjnym uzależnionym od wartości sprzedaży produktów finansowych (...)Ta umowa zlecenia została rozwiązana za wypowiedzeniem, z dniem 23.04.2018 r. W okresie jej obowiązywania (...) nie wypłacił E. P. wynagrodzenia prowizyjnego, albowiem nigdy nie wykonywał on żadnych zleceń na rzecz zleceniodawcy w okresie jej obowiązywania.

W okresie od 14.02.2018 r. do 10.04.2018 r. E. P. pozostawał niezdolny do pracy i z tego tytułu płatnik składek (...)w E. wypłacił zasiłek chorobowy do dnia ustania stosunku pracy (tj. do 28.02.2018 r.). O wypłatę zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia E. P. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Sąd Rejonowy uznał jego żądanie za zasadne.

Sąd Rejonowy przedstawił następujące rozważania prawne:

Bezsporne w sprawie było, że E. P. po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia (tj. po 28.02.2018 r.) pozostawał niezdolny do pracy do 10.04.2018 r.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1368 ze zm.), zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Wyjątkowość wyraża się w przyznaniu prawa do świadczenia w okresie, za który nie jest opłacana składka, osobom niepodlegającym ubezpieczeniu. Zasiłek chorobowy zastępuje w tym wypadku utracony zarobek. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania. Jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia dojdzie do kontynuowania lub podjęcia działalności, zostanie ona objęta ubezpieczeniem chorobowym. Wówczas zdarzenie ubezpieczeniowe (choroba) będzie pozostawać w związku z nowym tytułem ubezpieczeniowym (por. uchwała Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01 OSP 2002 nr 1, poz. 18, OSP 2002 nr 12, poz. 151 z głosem H. Pławuckiej).

Sąd Rejonowy, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, iż pozbawienie prawa do zasiłku chorobowego miałooby uzasadnienie wówczas, gdyby wnioskodawca uzyskał tytuł ubezpieczenia w postaci prowadzenia działalności gospodarczej (kontynuując działalność, która nie podlegała obowiązkowi opłacania składek wobec prowadzenia jej równoległe z pracowniczym zatrudnieniem), czyli gdyby podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a w konsekwencji nabył tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W tym kontekście, podstawowe znaczenie ma okoliczność faktycznego prowadzenia (kontynuowania) działalności gospodarczej po ustaniu ubezpieczenia pracowniczego. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (tytułem przykładu: wyroki Sądu Najwyższego: z 22 lutego 2010 r., I UK 240/09, z 18 października 2011 r., II UK 51/11 i z 18 listopada 2011 r., I UK 156/11) należy stwierdzić, że wpis do ewidencji tej działalności (rejestru) stwarza domniemanie jej prowadzenia. Domniemanie to może zostać obalone w razie udowodnienia, że działalność ta nie była prowadzona wskutek zaistnienia szczególnych, zazwyczaj losowych, okoliczności. W takich okolicznościach nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego, a co za tym idzie nie powstaje tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym nie obejmuje okresu, w którym zaprzestano prowadzenia działalności gospodarczej albo zawieszono jej prowadzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.) – por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 4.06.2012r. I UK 13/12.

Sąd Rejonowy wskazał, że zachowanie przez E. P. prawa do zasiłku chorobowego w okresie od 01.03.2018 r. do 10.04.2018 r. wynika z tego, że faktycznie działalności wynikającej z umowy zlecenia nie prowadził. Co więcej, trwanie przedmiotowej umowy zlecenia po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia odwołującego nie miało racji bytu, skoro sprzedaż produktów finansowych (...) W. była immanentnie związana ze stanowiskiem pracy E. P. u dotychczasowego pracodawcy (tj. stanowisko kierownika działu sprzedaży (...) E. w(...)w E.). Umowa zlecenia jedynie na skutek przeoczenia nie została wypowiedziana w takim terminie, aby doszło do jej rozwiązania w dacie ustania stosunku pracy. W ocenie Sądu Rejonowego, o powyższym przekonuje jednoznacznie fakt, iż po 28.02.2018 r. odwołujący nie odbierał wynagrodzenia prowizyjnego od zleceniodawcy. Odwołujący się obalił zatem domniemanie prowadzenia działalności zarobkowej po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia, wynikającego z podpisanej umowy zalecenia, skoro jej nie wykonywał ani w okresie zatrudnienia, ani po jego ustaniu.

Po 28.02.2018 r. E. P. nie nabył zatem nowego (niepracowniczego) tytułu do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, nie kontynuował bowiem działalności zarobkowej w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Wobec tego w spornym okresie od 1.03.2018 r. do 10.04.2018 r. posiada on prawo do zasiłku chorobowego i w tym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O..

Na podstawie art. 367 § 1 k.p.c., zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z 13 października 1998 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.), poprzez błędną wykładnię i uznanie, że odwołujący ma prawo do zasiłku chorobowego w okresie od 01.03.2018 r. do 10.04.2018 r. tj. po ustaniu tytułu ubezpieczenia, w sytuacji braku dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia chorobowego z tytułu umowy zlecenia po dniu 28.02.2018 r.

Wskazując na te zarzuty, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonego od decyzji z dnia 21.03.2018 r., znak: (...)

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że odwołujący do 28.02.2018 r. był zatrudniony w (...)w E.. W dniu 3.08.2017 r. została zawarta pomiędzy odwołującym a (...) umowa zlecenia.

Na podstawie tej umowy E. P. będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczył na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z (...)we W..

Jej celem było oferowanie produktów finansowych zleceniodawcy dla przyszłych nabywców samochodów. Po rozwiązaniu stosunku pracy 28.02.2018 r. E. P. z tytułu zawartej umowy zlecenia nie świadczył pracy, jak również nie otrzymał wynagrodzenia za okres objęty zaskarżoną decyzją. Umowa z (...)w W. została wypowiedziana dopiero 23.04.2018 r.

W świetle przepisu art. 13 ust. 2 ww. ustawy, odwołujący celem nabycia uprawnień do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia powinien dokonać zgłoszenia do ubezpieczenia chorobowego z tytułu umowy zlecenia. Zgłoszenie nie zostało dokonane. W zaskarżonym wyroku nie została uwzględniona przesłanka wymieniona w pkt 2 tego przepisu.

Wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie tego przepisu dotyczy sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu, natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W takiej sytuacji niezdolność do pracy nie daje podstaw do przyznania zasiłku chorobowego, mimo spełnienia warunków określonych w art. 7 ustawy, skoro osoba taka nie skorzystała z możliwości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i powstania nowego tytułu ubezpieczenia. W myśl art. 3 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez pojęcie tytułu ubezpieczenia chorobowego należy rozumieć zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń

W ocenie organu rentowego, bezsporny jest fakt, iż po ustaniu zatrudnienia odwołujący posiadał tytuł do objęcia go ubezpieczeniem chorobowym - z tytułu umowy zlecenia. To, iż odwołujący w okresie od 1 marca 2018 roku do 10 kwietnia 2018 roku nie otrzymał wynagrodzenia prowizyjnego z tytułu umowy zlecenia, pozostaje bez wpływu na zaskarżoną decyzję, gdyż w spornym okresie był niezdolny do pracy, zatem nie mógł świadczyć pracy. Kwestią sporną w niniejszej sprawie jest nie tyle ustalenie czy odwołujący w spornym okresie wykonywał czynności związane z umową zlecenia, a okoliczność braku zgłoszenia do ubezpieczenia chorobowego w sytuacji posiadania umowy stanowiącej tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Tylko ona bowiem może być podstawą do wypłaty zasiłku w miejsce utraconego dochodu, a więc uczynić zbędną ochronę ubezpieczeniową z tytułu poprzedniej, zakończonej umowy pracowniczej z (...)w E..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie były niesporne i apelujący nie podnosi zarzutów w tym zakresie. Zarzut dotyczy naruszenia prawa materialnego – błędnej wykładni art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.). W ocenie organu rentowego, Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił, że odwołujący ma prawo do zasiłku chorobowego w okresie od 01.03.2018 r. do 10.04.2018 r. tj. po ustaniu tytułu ubezpieczenia, w sytuacji braku dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia chorobowego z tytułu umowy zlecenia po 28.02.2018 r.

Sąd Okręgowy nie podziela wątpliwości organu rentowego i wykładnię przepisów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji uznaje za prawidłową. Nieprawidłowe jest stanowisko skarżącego, że po ustaniu zatrudnienia odwołujący posiadał tytuł do objęcia go ubezpieczeniem chorobowym - umowę zlecenia. Organ rentowy wskazał, że niesporne jest, że odwołujący nie wykonywał czynności związanych z umową zlecenia, istotne jest, że odwołujący nie dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia chorobowego w sytuacji posiadania umowy stanowiącej tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

Podstawowe znaczenie w świetle tego zarzutu ma więc okoliczność faktycznego prowadzenia (kontynuowania) działalności gospodarczej po ustaniu ubezpieczenia pracowniczego. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo powołał się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności. Wpis do ewidencji tej działalności (rejestr) stwarza domniemanie jej prowadzenia. Domniemanie to może zostać obalone w razie udowodnienia, że działalność ta nie

była prowadzona wskutek zaistnienia szczególnych, zazwyczaj losowych, okoliczności. W takiej sytuacji nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego, a co za tym idzie, nie powstaje tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym nie obejmuje okresu, w którym zaprzestano prowadzenia działalności gospodarczej albo zawieszono jej prowadzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.). E. P. nie tylko faktycznie działalności wynikającej z umowy zlecenia nie prowadził, ale należy uznać, że trwanie umowy zlecenia po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia odwołującego nie miało racji bytu, skoro sprzedaż produktów finansowych (...) we W. była immanentnie związana ze stanowiskiem pracy E. P. u dotychczasowego pracodawcy (tj. stanowisko kierownika działu sprzedaży (...) E. w (...) w E.), co zresztą w uzasadnieniu apelacji zauważa też organ rentowy. Umowa ta powinna zostać zakończona z dniem ustania umowy o pracę i na dzień 01.03.2018 r. nie powinna być aktywna. Umowa określała zasady wynagradzania za sprzedane produkty finansowe (...), przeznaczone na sfinansowanie pojazdów, które sprzedał podczas zatrudnienia w (...) Jedynie na skutek przeoczenia umowa nie została wypowiedziana w takim terminie, aby doszło do jej rozwiązania w dacie ustania stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, odwołujący się obalił domniemanie prowadzenia działalności zarobkowej po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia, wynikającego z podpisanej umowy zlecenia. Po 28.02.2018 r. E. P. nie nabył zatem nowego (niepracowniczego) tytułu do objęcia go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, nie kontynuował bowiem działalności zarobkowej w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Wobec tego w spornym okresie od 1.03.2018 r. do 10.04.2018 r. posiada on prawo do zasiłku chorobowego.

Kierując się powyższymi ustaleniami i rozważaniami, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zarzuty apelacyjne organu rentowego nie zdołały podważyć prawidłowości dokonanej przez Sąd Rejonowy wykładni prawa materialnego. Dlatego na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

SSO Mirosław Kowalewski SSO Piotr Witkowski SSO Danuta Poniatowska